

РЕЦЕНЗИЯ

от

проф. Александър Наумовски, член на жури със заповед на ректора на СУ „Св. Климент Охридски” РД 38-138 от 16.03.2016г.

на

дисертационен труд на Альоша Недев с тема : „ВЛИЯНИЕ НА ИЗВЪНУЧИЛИЩНИ ЗАНИМАНИЯ ПО КАРАТЕ, БОРБА СВОБОДЕН СТИЛ И БОКС ВЪРХУ АНТРОПОМЕТРИЧЕСКИ И ПСИХОФИЗИЧЕСКИ ХАРАКТЕРИСТИКИ НА СЕДЕМНАДЕСЕТГОДИШНИ УЧЕНИЦИ (СРАВНИТЕЛЕН АНАЛИЗ)”, за присъждане на образователната и научна степен „ДОКТОР” в професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по (Методика на обучението по физическо възпитание и спорт)

Проблематиката, на която е посветен докторският труд представлява обществен интерес от гледна точка на възрастта на изследваните лица, чийто занимания със средствата на физическото възпитание и спорт в ученическите години дават отражение в живота им като възрастни. Придобиването на знания за антропологическият и психофизическият статус на занимаващите се са спорт е сериозно основание и мотив на изследване. Още повече, че авторът не се ограничава в областта на един спорт, а третира група ациклични спортове, отличаващи се с общия признак : единоборства.

Представеният ми за рецензиране научен труд представлява сериозно научно и задълбочено експериментално и лонгитудинално изследване на влиянието на експериментални програмни дейности на три спорта: карате, борба свободен стил

и бокс, както и на заниманията в редовната форма по физическо възпитание на учениците върху техните антропометрични, физически, когнитивни и конативните показатели. За отбелязване е, че проучването се отличава със значителен обем изследователска работа, която се основава на установените научни доказателства от получените резултати от методолошки и методически данни, които високо се ценят в научноизследователската работа. Разбира се, че педагогическият експеримент и лонгитудиналността на изследването в научния процес са тези, които заемат главно и съществено място в докторската дисертация на автора.

Дисертационният труд е разработен е на 261 страници. Структуриран е в увод, три глави, изводи и препоръки и литература. Библиографската справка съдържа 87 източника на кирилица и латиница.

С увода докторантът обоснова избора си на темата за дисертацията.

Първа глава е посветена на направените предварителни литературни проучвания. На 32 страници са представени изследвания на автори, чийто труд и резултати кореспондират с темата. Те са обособени в три подраздела, с оглед спецификата в изследването на докторанта. В първата част е изразено по-обобщено отношение към изследванията, касаещи разликите между антропометрични и психофизически характеристики на ученици, занимаващи се с трите вида спорт и ученици, които са обхванати в редовната форма на обучение и извънучилищни такива. Във втората част са представени резултати на автори, чийто резултати показват разликите между същите характеристики, възникнали под влияние на програмите по отделните бойни спортове и уроците по физическо възпитание. В третата част се коментират резултати между тези характеристики

вследствие на тренировъчен процес по карате, борба свободен стил и редовните форми на училищно физическо възпитание.

При анализа на проучванията на другите автори докторантът е показал умение в изразяване на личното си отношение и търсене на връзки със собственото си изследване.

Във втора глава са представени целите, предметът, хипотезите и методиките на проучването. Основната цел е формулирана правилно. Като съставна част на основната цел са определени и 7 специални цели. С оглед многопластовото проучване на докторанта, по подобен начин са дефинирани основна хипотеза и в по-конкретен смисъл две други хипотези. Те са една добра основа за провеждане на собственото изследване.

Специално внимание и адмирации заслужава докторантът за избора си и приложението на методиката. Изборът на методите е обоснован от една страна с предмета, обема на изследването и желанието те да покрият и изолират съществуването на тяхната хипотетична латентна структура във всеки един сегмент на антропологичния статус на проучваните лица и от друга – с досегашните проучвания.

Изследването е направено с 262 лица, разпределени в 4 групи със сходен брой проучвани лица. В първата група са обхваната лица, в редовна форма на обучение. В останалите са такива, занимаващи се съответно с: карате, борба свободен стил и бокс.

За оценяване на антропометричните променливи са използвани 10 вида измервания. На стр.53-54 са записани тестовете, но е пропуснат тестът кожни гънки на подбедрицата (АНПК). За оценяване на двигателните променливи са приложени 9 теста. Когнитивните латентни променливи са установени с 3 теста, а конативните - с 6 теста. За проследяване на

функционалното натоварване са измервани: „чистото” работно време на занимаващите се, общото време, броят на повторенията, пулсът и външни белези.

Данните от прилагането на множеството методи са обработвани със статистическите методи: вариационен, корелационен, факторен, еднофакторен и многофакторен дисперсионен анализи, Колмогоров-Смирнов.

Представена е и програмата за експериментална работа и е описан начинът ѝ на прилагане.

Използваните методи са адекватни на темата и нейните цели, предопределят големия обем и сложност на изследването.

В трета глава на 174 страници са поместени резултатите и техния анализ. Резултатите са представени в 95 таблици.

Данните за основните дескриптивни статистически параметри и метода Колмогоров-Смирнов на всички групи изследвани лица са представени чрез 8 таблици. Анализът е кратък, съдържателен и в съпоставителен план с други изследвания.

Факторният анализ на антропометричните, двигателните променливи, конативните и когнитивни променливи е направен за всяка група от изследваните лица и заема 88 страници от дисертацията. На 84 таблици са представени резултатите. Това е най-обемната част от дисертацията, в която се установява, че при всички групи броят на факторите при първоначално изследване е същият, както при крайното.

По този начин, авторът дава значителен принос за утвърждаването на трансформационните експериментални процеси в третираното латентно антропологично пространство на учениците. Всъщност, при това, са утвърдени промените на

латентните физически качества които са от по-голямо научно значение в сравнение със способностите които се дефинират с манифестните резултати в процедурите на съответното изследване

В този смисъл, от особено значение е, че авторът е използвал не само унивариантни, но и мултивариантни методи с тяхната логическа интерпретация. Така, авторът е показал, че познава съвременните методолого-статистически процедури, които между другото са от голямо научно значение за развитието на практическата и теоретична работа в областта на дейностите във физическото възпитание и спортните дисциплини.

В този контекст, може да се отбележи и приносът на докторската дисертация за усъвършенстване на програмите по физическото възпитание в редовната форма и в извънкласните дейности въз основа на сознанията на третираните спортни дейности.

Също така, може да се каже, че резултатите на дисертацията показват степента на сравненията на тези спортни дейности, по отношение на педагогическите нужди на студентите при преподаването по физическо възпитание и нейните свободноизбираеми спорни дейности.

Коментатът на резултатите представя автора като компетентен и надежден изследовател.

Последната част от трета глава е посветена на експерименталната работа. Представените резултати и използваният многовариантен анализ на ковариацията са позволили на докторанта да разгърне своя потенциал като обясни научно не само получените резултати, но и въз основа на тях да направи своите предложения за мястото на бойните спортове в училищното физическо възпитание.

Направените **изводи и препоръки** са логическо следствие на резултатите и анализите и кореспондират с целите на дисертацията.

Изведените приноси от изследването имат научен и практико-приложен характер. Те ще се отразят на програмирането на тренировъчния процес в заниманията по бокс, борба свободен стил, карате и физическото възпитание като цяло, Ще спомогнат съществено и подбора на лица, желаещи да се занимават с някой от посочените спортове.

Авторефератът дава представа за дисертацията, като отразява най-съществените моменти от нея, без таблиците.

Представените в документите по процедурата **публикации** са достатъчни като брой и са по темата на дисертацията.

Обобщение: Дисертационният труд на Альоша Недев е посветен на актуална проблематика. Разработен е с адекватна методика. Написан е на много добър научен стил. Извършена е изключителна като обем и качество изследователска работа. Дисертацията е структурирана правилно, като е запазен балансът между частите. Най-силно впечатление правят коментарите на резултатите. Те представят докторанта като добре подготвен, коректен и, способен за провеждането на самостоятелни изследвания учен.

Заключение:

В резултат на изложеното по-горе считам, че представеният труд има всички качества на дисертационен труд и ми дава основание да предложа на уважаемите членове на научното жури да присъди образователната и научна степен „ДОКТОР” на Альоша Недев в професионалното направление 1.3. Педагогика

на обучението по (Методика на обучението по физическо възпитание и спорт).

24.04.2016г.

Рецензент:

...../проф.Александър Наумовски, ДН/